

Ulke Smidts, leraar handvaardigheid van de grafische afdeling

5 november 1948

Docent van 1969 tot 1995

De Grafische School startte in 1965 aan de Eusebiusbuitensingel in een oud herenhuis. Later kwam er een dependance in de oude Mavo aan de Paterstraat", vertelt Ulke Smidts. "Op de Eusebiusbuitensingel waren beneden twee kamers tot een leslokaal getransformeerd. Op de eerste etage zat de administratie en een lokaal voor de AVO vakken. De tweede etage herbergde een teken - en theorielokaal. In het handvaardigheidlokaal werd met hout en metaal gewerkt. Er stonden ook twee zetboxen en een drukpers. De diploma uitreiking was bijzonder. Met een schip van Rederij Heijmen werd een tocht gemaakt. Tijdens die tocht werden de diploma's uitgereikt". In de herinnering van Ulke heeft de school vier jaar bestaan. Het leerlingental groeide gestaag en er werden plannen gemaakt om een nieuwe school op de Veluwestraat te bouwen. Uiteraard kostte dat het nodige geld. Inspecteur Evers vond het een goed idee, maar adviseerde anders. De Boulevard kreeg lokalen vrij, omdat het leerlingstelsel naar Klarendal zou gaan verkassen. Daarbij waren alle vakrichtingen op de Boulevard vertegenwoordigd, met uitzondering van de grafische techniek. Dus werd het in plaats van nieuwbouw een verhuizing. Ulke zelf, kreeg het advies om eens op de Boulevard te gaan kijken, omdat er een goede bekende van hem les gaf. Dat bleek Aussema te zijn, de leraar elektrotechniek, waar Ulke zelf les van had gehad. "Dat was omstreeks 1958, In die tijd was de lts een tweejarige opleiding", herinnert hij zich. Aussema was ook leraar in Assen en daar zat Ulke op school. Later heeft hij nog als leraar handvaardigheid een jaar in Assen les gegeven. Dat was in de periode dat hij al docent was aan de Grafische School.

Toen de verhuizing een feit was, bleek de veelzijdigheid van Ulke, hij verzorgde in de beginperiode alle lessen voor de grafische leerlingen, inclusief de AVO (=Algemeen Vormende Vakken) lessen. "Alleen biologie was niet mijn sterkste punt," lacht hij nu. "In het begin was het wel even slikken. Je raakt tenslotte een deel van je identiteit kwijt". Ook waren er plotseling twee directeuren, Jasper en Gaastra. Twee kapiteins op een schip is niet bevorderlijk voor een goede samenwerking. Gaastra heeft echter de belangen van de grafische afdeling zo goed mogelijk behartigd, vindt Ulke. De fusie met de Grafische School bracht ook een verbouwing met zich mee. Aan de linkerkant voor de school werd een gedeelte aangebouwd met donkere kamers. Inmiddels was het grafische team versterkt met Jan van de Bosch en Ton Verhoeven, die hij meenam van de lerarenopleiding. Ton kwam in het drukkerslokaal en Jan en Ulke in het voorbereidingslokaal aan de binnenplaats. Met de ontwikkelingen van de techniek en de grootte van de grafische afdeling, veranderde ook het lesprogramma van Ulke. Er kwam geen hout of metaal meer aan te pas. Vanaf het ontwerp tot de kant en klare drukplaat ging alles langs het oog van de meester. In de begintijd leerden de leerlingen nog handzetten met een zethaak. De zetboxen hadden zo'n honderd letterkasten.

Later kwamen de voorlopers van de computer. Typemachines met een klein beeldscherm, waarop een regel tekst stond. Met ernaast een kastje met een bandje. Totdat de Apple computer zijn intrede deed. Met de bijna honderd collega's kon Ulke over het algemeen goed opschieten. Met de horeca afdeling, die buurman was van de grafische afdeling, was er goed contact. Paul Hendriks en Urban Kousbroek zijn namen die hem zo te binnen schieten. De grafische afdeling verzorgde het drukwerk en de horeca zorgde voor een natje en een droogje. Hij bewaart warme herinneringen aan Gert Hermsen die ook al les gaf op de Grafische School. "Ik heb kortgeleden nog een van zijn stukjes gelezen en moest er weer om lachen". In de lerarenkamer zat hij ook graag bij Klaas Veldstra. "We hadden allebei Fries bloed in de aderen en dat scheidt een band". Soms had Ulke de indruk dat enkele oudere collega's de grafische afdeling een beetje de vreemde eend in de bijt vonden. De vierde etage, waar alleen avo vakken werden gegeven, werd niet voor niets de 'herenetage' genoemd. Maar misschien had het ook te maken met de plaats van de grafische afdeling die wat afgezonderd van de rest van de school was. Er was een duidelijk verschil tussen de leerlingen van 'harde' - (metaal, hout, auto) en 'zachte' vakken. (Consumptief) Maar ook de grafische leerlingen onderscheiden zich. Bijvoorbeeld door hun afwijkende kleding. Ook zaten er relatief veel meisjes op de afdeling. De aanpak van de leerlingen in de grafische afdeling week af van de rest. "Ik was wel eens op het nippertje binnen. Maar wanneer ik tien minuten in het lokaal was, was iedereen aan het werk.

Ik hoefde ook geen politie agent te spelen. Dan moesten ze maar een andere vakrichting zoeken. Je moet meteen duidelijk maken wat de regels zijn. Ik heb in die dertig jaar nooit problemen met leerlingen gehad. En daar ben ik echt heel blij mee. Eén keer heb ik een meisje een draai om de oren gegeven, omdat ze haar schoonmaaktaak niet wilde doen". De excursies naar de Druba (vakbeurs) in Düsseldorf waren ook bijzonder leuk. Nooit een wanklank. Regelmatig ging Ulke met de leerlingen naar het gemeentemuseum. Bij de les kunstzinnige vorming gingen de leerlingen met fototoestellen de stad in om vervolgens de foto's te ontwikkelen. Later nam Hans Spreeuw die lessen van hem over. "Ik heb heel plezierig gewerkt met Ambonese leerlingen", weet Ulke. "We zijn ook eens uitgenodigd bij een Ambonese huwelijk. Aan het eind van het jaar maakte Ulke met zijn klas een kalender, die vervolgens naar alle scholen in de regio ging. Een goede manier om de school te promoten. Met de veralgemenisering van de Its was Ulke niet blij: "Het heeft het etiket 'Technische School' weggenomen". De grafische tick is in de familie gebleven. Zijn zoon staat ook weer in de drukkerij. En ook zijn dochter heeft de opleiding op de Boulevard afgemaakt. Rens Plaschek is ook een van de oud-leerlingen van Smidts. "Een was hele leuke leerling, die nu prachtige foto's maakt".